

Uniwersytet
ŁÓDZKI

Prof. dr hab. Tadeusz Penczak

Profesor Tadeusz Penczak urodził się 20 maja 1936 r. w Łodzi. Liceum Ogólnokształcące ukończył w 1953 roku. W tym samym roku rozpoczął studia na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Łódzkiego. W 1958 r. otrzymał tytuł magistra biologii w zakresie zoologii. Stopień naukowy doktora nauk przyrodniczych nadała Mu Rada Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Łódzkiego w 1965 r. W 1969 r. uzyskał stopień naukowy doktora habilitowanego nauk przyrodniczych w zakresie zoologii. W 1977 r. otrzymał tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego, a w 1989 r. – tytuł naukowy profesora zwyczajnego nauk przyrodniczych. Zatrudniony od 1958 r. w Uniwersytecie Łódzkim przeszedł kolejne szczeble kariery akademickiej, zajmując stanowiska od asystenta do profesora zwyczajnego. Początkowo był pracownikiem Zakładu Anatomii Porównawczej i Ekologii Zwierząt który przemianowano na Zakład Ekologii i Zoologii Kręgowców, a następnie na Katedrę Ekologii i Zoologii Kręgowców. Odbył liczne staże naukowe w wiodących ośrodkach naukowych w kraju oraz za granicą. Nawiązał bliską współpracę naukową z wieloma placówkami Kanady, Anglii, Hiszpanii, Portugalii, Brazylii.

Prof. Tadeusz Penczak brał aktywny udział w działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej Uniwersytetu Łódzkiego. Był prodziekanem (1972-1975) i dziekanem (1975-1978) Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Łódzkiego. W latach 1981-2006 był kierownikiem Zakładu Ekologii i Zoologii Kręgowców, w ramach którego powołał Pracownię Bioenergetyki Ekologicznej, a następnie kierownikiem Katedry Ekologii i Zoologii Kręgowców. Zorganizował badania nowoczesnej ekologii badając jednocześnie strukturę i funkcje przyrody. Stworzył warsztat naukowy, który

Uniwersytet
ŁÓDZKI

unowocześniał i wzbogacał o nowe metody zdobyte na stażach naukowych w najlepszych placówkach w kraju i poza jego granicami. Badania hydrobiologiczne zostały wzbogacone o aspekty związane z rolą bezkręgowców w sieciach troficznych oraz w biomonitoringu. Skupił wokół siebie i wykształcił wielu ekologów i jest uznawany za twórcę łódzkiej szkoły ekologicznej w zakresie ichtiologii, a kierowana przez Niego Katedra była i jest nadal wiodącą placówką w zakresie ekologii ryb rzecznych. Czołowe placówki w dziedzinie ekologii ryb z wielu krajów włączały profesora do organizowania i kierowania badaniami. Prof. T. Penczak kierował zadaniami badawczymi w ramach resortowych, międzyresortowych i centralnie sterowanych programów badawczych. Był promotorem 13 zakończonych przewodów doktorskich, 118 prac magisterskich, recenzentem wielu rozpraw doktorskich, w przewodach habilitacyjnych oraz w postępowaniach o nadanie tytułu profesora. Recenzował prace w czasopismach zagranicznych (*Journal of Fish Biology*, *Hydrobiologia*, *Annales de Limnologie*, *Journal of Applied Ichthyology*, *Ecological Modelling*) i krajowych (*Biulletin of the Sea Fisheries Institute*, *Roczniki Naukowe PZW*).

Prof. Tadeusz Penczak był współorganizatorem Rady Naukowej przy Zarządzie Głównym Polskiego Związku Wędkarskiego, a od 1995 roku jest jej przewodniczącym. Od 2006 r. redaktor naczelny *Roczników Naukowych Polskiego Związku Wędkarskiego*. Członek komitetów redakcyjnych w międzynarodowych czasopismach naukowych: *Reviews in Fish Biology and Fisheries*, *Ecology of Freshwater Fish*, *Journal of Ichthyology* i *Journal of Neotropical Ichthyology*. Członek wielu organizacji naukowych krajowych i międzynarodowych, m. in. Komitetu Zoologii PAN, Komitetu Badań Arktycznych PAN, Rady Naukowej Instytutu Ekologii PAN, Polskiego Związku Wędkarskiego, Instytutu Rybactwa Śródlądowego przy Ministerstwie Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. M. Kopernika, Polskiego Towarzystwa Zoologicznego, Polskiego Towarzystwa Hydrobiologicznego, Polskiego Klubu Ekologicznego, Europejskiej Unii Ichtiologii (EIE), Międzynarodowego Stowarzyszenia Ekologów (INTECOL) oraz American Fisheries Society.

Dorobek naukowy prof. Tadeusza Penczaka oparty jest na wynikach wielokierunkowych, interdyscyplinarnych badań. Przedmiotem badań jest ekologia ryb słodkowodnych, ale w rozwoju swoich zainteresowań i warsztatu naukowego przeszedł od badania gatunków i populacji ryb do ekosystemów rzecznych, od metod morfometrycznych do złożonych metod współczesnej ekologii, od opisu faktów do wyjaśniania procesów. Tematyka badań

Uniwersytet
ŁÓDZKI

obejmowała zagadnienia związane z anatomią i morfologią ryb, ekologią populacyjną ryb w rzekach różnych stref klimatycznych, produkcją wtórną i konsumpcją, bioenergetyką i cyklami biopierwiastków w populacjach ryb rzecznych oraz modelowaniem komputerowym procesów ekologicznych. Opublikował ponad 300 prac naukowych w tej dziedzinie (ponad 700 cytowań wg Web of Science, H = 17), z czego większość z nich zamieszczona została w renomowanych czasopismach o zasięgu międzynarodowym. Prace prof. Tadeusza Penczaka posiadają wybitną wartość naukową i praktyczną, bardzo wiele z nich znalazło bezpośrednie zastosowanie w gospodarce rybackiej lub ochronie zasobów przyrody. Dokonał inwentaryzacji ichtiofauny wielu dorzeczy dużych i średnich rzek polskich (Narwii, Bugu, Warty Noteci, Pilicy, Nidy, Gwdy, Bzury i Neru). Wprowadził unifikację metod pobierania ilościowych prób ryb w rzekach, co pozwoliło na prowadzenie badań monitoringowych ichtiofauny rzek w skali kilku dekad. Metodycznie wystandaryzowane badania pozwoliły nie tylko ocenić aktualny stan ichtiofauny rzek, ale również określić kierunek i tempo zmian ichtiofauny oraz czynniki i mechanizmy determinujące jej strukturę. Tak długi horyzont czasowy badań ilościowych jest unikatowy w ichtiofaunistycznych badaniach w Europie. Badania dotyczące obciążenia Jeziora Głębokiego węglem, fosforem i azotem w wyniku hodowli sadzowej pstrąga tęczowego były podstawą do ograniczenia tej działalności w Polsce. Badania ichtiofauny rzek polskich umożliwiły Polskiemu Związкови Wędkarskiemu podjęcie decyzji o introdukcji tych gatunków ryb, których rozprzestrzenienie i liczebność uległy drastycznemu ograniczeniu lub wyginięciu. O dużej wartości naukowej prac prof. Tadeusza Penczaka świadczą przyznana Mu nagroda Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz ponad dwadzieścia nagród JM Rektora Uniwersytetu Łódzkiego. Na podkreślenie zasługuje wysoka aktywność naukowa prof. Tadeusza Penczaka, czego wyrazem jest Jego udział w bardzo licznych konferencjach naukowych krajowych i międzynarodowych (ponad czterdziestu), gdzie wygłaszał szereg referatów plenarnych, przedstawiał komunikaty, przewodniczył obradom, uczestniczył w pracach komitetów programowych, a także zorganizował osiem międzynarodowych i kilka krajowych Konferencji dotyczących tematyki ichtiologicznej.

Prof. Tadeusz Penczak został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Odznaką Tysiąclecia Państwa Polskiego, Honorową Odznaką Województwa Łódzkiego, Złotą Odznaką za zasługi dla Ochrony Środowiska, Medalem Komisji Edukacji Narodowej,

Uniwersytet
ŁÓDZKI

Medalem „Universitas Lodziensis Merentibus (za szczególne zasługi dla Uniwersytetu Łódzkiego), Medalem „Uniwersytet Łódzki w służbie społeczeństwu i nauce”, Medalem Honorowym - Zasłużony dla Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie, wieloma odznakami i medalami Polskiego Związku Wędkarskiego i Polskiego Związku Łowieckiego.

Prof. Tadeusz Penczak dnia 30 września 2006 r. przeszedł na emeryturę, ale nadal czynnie uczestniczy w życiu akademickim. W tym okresie opublikował ponad 40 artykułów naukowych, z czego połowa to publikacje w renomowanych czasopismach o zasięgu międzynarodowym.